

Gedeputeerde Staten

leden van Provinciale Staten

onderwerp
Zeeuws lobby paper voor kabinetsformatie

kenmerk
17004959

behandeld door
drs. P.C. Heijkoop
(0118) 631478

verzonden

14 MAART 2017

Middelburg, 8 maart 2017

Geachte heer/mevrouw,

Bij deze zenden wij u ter informatie het lobby paper toe dat door de Stuurgroep IJzendijke is voorbereid voor de kabinetsformatie. De stuurgroep is een triple-helix samenwerkingsverband van de 13 Zeeuwse gemeenten, het Waterschap Scheldestromen, de provincie, de ondernemers (BZW) en de onderwijsinstellingen.

Het paper past in een strategie om aan te sluiten bij nationale opgaven en thema's (energietransitie, duurzaming economie, innovatie en kennis) waarbij we redeneren vanuit de (onderscheidende) kwaliteiten van Zeeland als waterrijke delta en grensregio. Met alle regio's die het Rijk vooral bevragen, kiest Zeeland ervoor om vanuit de adviezen van de commissie Balkenende vooral een aanbod te doen. De dossiers Thermphos en kerncentrale worden benoemd in randvoorwaardelijke zin omdat deze belemmerend zijn voor het gezamenlijk investeringsvermogen.

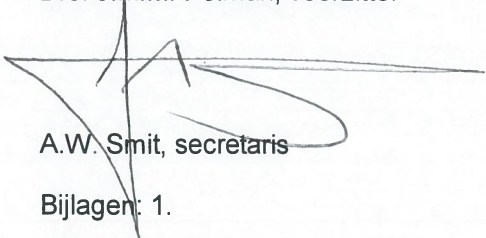
De komende periode zullen wij het paper via ons netwerk verder brengen richting de formateur en de onderhandelaars. Ook worden acties ondernomen rond de inwerkperiode van de nieuwe Kamer en het kabinet gericht op een duurzaam relatiebeheer. Voor nu doen wij graag een beroep op u om het paper via uw kanalen verder te brengen richting het Haagse en zo de Zeeuwse belangen te behartigen.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

Bijlagen: 1.

"De opgave is als regio zodanige keuzes te maken dat deze als geheel versterkend werken voor Zeeland op (middel)lange termijn en daarmee aan een structureel betere economie van Zeeland. Keuzes die de diversiteit van de Zeeuwse economie benutten, zodat de economie als geheel meer robuust wordt."

"Zeeland beschikt over een sterk DNA en heeft een sterke uitgangspositie, niet in de laatste plaats door de strategische ligging binnen verschillende agglomeraties."

Samen investeren in Nederland

Nederland is internationaal gezien vooral bekend als 'the country below sea level'. Nederland weet hoe te leven met water. Nederlanders kunnen het water aan. Die reputatie en kennis van Nederland zijn internationaal goud waard. Het is een belangrijk exportproduct. Niet voor niets wordt er nog altijd geroepen als er ergens ter wereld een waterveiligheidsprobleem is: 'Bring in the Dutch'. Laat Zeeland Nederland helpen om de toppositie als Waterland te bestendigen. Vanuit innovaties, kennis en economische groei. Door samen te investeren in de Zuidwestelijke Delta.

Investeren in delta's

Zeeland leeft met water. Als we naar de kustlijn kijken, valt één ding meteen op: Zeeland is niet zomaar één van de provincies aan zee, Zeeland ligt letterlijk IN de zee. Waar je ook bent in Zeeland: binnen 15 minuten sta je altijd aan open water. Zeeland is land in zee.

Van oudsher hebben we het in Zeeland over de strijd tegen het water. Vandaag de dag halen we ook veel uit het water: energie, visserij, scheepvaart, kusttoerisme, zilte zaligheden etc. Het water rondom is onze kracht. Vanuit deze kracht richten wij ons naast waterveiligheid vooral op die zaken die hier logischerwijs bij passen.

Op bedrijven die hun oorsprong én voorsprong mede danken aan hun ligging in zee, aan diep vaarwater, centraal tussen Rotterdam-Breda-Antwerpen. Die voorsprong kan nog groter, als we samen investeren in een vitale, veerkrachtige en veilige Delta. En in energietransitie, onder meer door de chemie en (haven)industrie te verduurzamen, door nieuwe vormen van energieopwekking. Zo hebben wij naast zonne- en windenergie als enige energie van de maan in de vorm van getijdenergie. Daarmee draagt Zeeland bij aan de (inter)nationale energiedoelstellingen en levert een top exportproduct.

Logischerwijs investeert Zeeland ook in een bijbehorend excellente onderwijs- en kennisinfrastructuur die past bij de aard en opgaven van dit Deltagebied. Niet alleen de natte sectoren met aquatische ecotechnologie, delta management, energie en zeevaart, maar ook foodlab, onderhoud en logistiek en alles op het gebied van toerisme, sport, vitaliteitsmanagement en wellness. Stuk voor stuk opleidingen met een internationaal karakter, waarin water centraal staat. Opleidingen voor alpha's, bèta's en gamma's zijn er volop, laten we vooral ook werk maken van de delta's.

Door samen met u te investeren in dit duurzaam onderscheidend vermogen, benutten we een uniek Europees Deltagebied en creëren we nationaal én internationaal toegevoegde waarde. De samenwerking met Vlaanderen, onderdeel van de Vlaams-Nederlandse Delta, biedt extra kansen voor Nederland. Een concreet voorbeeld is de fusie van de Zeeuwse havens met de haven Gent waarmee we de corridor van Nederland naar Parijs versterken.

ZEELAND
LAND IN ZEE

Jan Peter Balkenende, Louise Gunning-Schepers, Henk Volberda, Jan te Veldhuis en Hans Wijers onderzochten de mogelijkheden om de Zeeuwse economie te versterken. Citaten in deze uitgave zijn afkomstig uit hun rapport 'Zeeland in stroomversnelling'

"Door de productie en export van uitgangsmaterialen vervult Zeeland een rol als kraamkamer voor voedselproductie elders ter wereld. Niet alleen de eindproducten gaan de grens over, het is steeds vaker ook wetenschappelijke en praktische kennis die geëxporteerd worden en die overzee gewild zijn."

BORSELE GOES HULST KAPELLE MIDDELBURG NOORD-BEVELAND PROVINCIE ZEELAND REIMERSWAAL SCHOUWEN-DUIVELAND SLUIS TERNEUZEN THOLEN WATERSCHAP SCHELDESTROMEN VEERE VLISSINGEN

ZEEUWSE ZAKEN

VAN (INTER)NATIONAAL BELANG

ZEEUWS
LOBBY
DOSSIER

Zeeland is de enige provincie met Land in Zee en dat biedt specifieke kansen die van toegevoegde waarde zijn voor Nederland. Dit vraagt om keuzes, commitment en daadkracht.

Energietransitie industrie en havens

Versterking internationale concurrentiepositie en bijdrage Energieakkoord

Energietransitie is hét speerpunt voor de komende jaren. De industrie in Zuidwest Nederland is goed voor een kwart van het totale energieverbruik van het land. In Zeeland verzilveren we de economische kansen van de energietransitie.

De grote energie- en grondstofintensieve bedrijven in Zeeland, West-Brabant en de Gentse Kanaalzone werken aan een duurzame groei van de industrie. Ze realiseren reststroomkoppelingen van bijvoorbeeld waterstof of warmte tussen bedrijven en voeren proefprojecten uit, waar het Nederlandse bedrijfsleven gebruik van kan maken in zijn verduurzaming. Ter illustratie: de uitwisseling van waterstof uit de krakers van Dow die Yara en ICL-IP weer als grondstof gebruiken, levert een CO²-besparing op van 10.000 ton per jaar en een daling van het energieverbruik met 0,15 PJ per jaar. Dit is vergelijkbaar met het gemiddelde gasverbruik van circa 3.000 huishoudens.

In een duurzame, circulaire economie is de landbouw een onmisbare schakel. Met een sterk vertegenwoordigde agro/food- en chemische sector liggen de innovaties en combinaties op het gebied van biobased en circulaire economie in Zeeland voor het oprapen.

Energie uit de maan

Met het land in zee is Zeeland dé proeftuin voor vernieuwende duurzame energie en waterveiligheidsconcepten. Zo halen we in Zeeland energie uit de maan, door het getij. De getijdencentrale in de Oosterscheldekering en de bouw van het Tidal Technology Center in de Flakkeese Spuisluis illustreren het experimenteelgebied door het combineren van energietransitie, ecologie, waterkwaliteit, economie en waterveiligheid. Het mogelijk maken van een testlocatie voor nieuwe turbines om energie uit water te halen is essentieel om een nieuwe industrietak op te bouwen.

Energie op zee

De Zeeuwse havens kunnen een cruciale rol spelen bij de aanleg en exploitatie van windmolenparken op zee. De leidende rol van Zeeland krijgt een extra impuls door de gunningen van de nieuwe windparken voor de (Nederlandse) kust. Het Centre of Expertise Wind op Zee en het Centrum voor Innovatief Vakmanschap passen bij uitstek in Zeeland, op ons land in zee. Kortom, de Zeeuwse bedrijven, kennisinstellingen en de overheid staan klaar om de offshorebedrijven te faciliteren.

Wat doet Zeeland

De industrie en havens zien het belang en de potentie van energietransitie. Om die te versnellen zetten we een revolverend investeringsfonds op voor rendabele projecten. De buitenhaven in Vlissingen wordt als maintenance haven ingericht.

Wat vragen we van het Rijk

- Deelname van het Rijk aan het investeringsfonds en het (voor)financieren van specifieke buisleidinginfrastructuur voor restkoppelingen, via bijvoorbeeld het Infrastructuurfonds, is van groot belang.
- Steun van het Rijk voor de komst van het Centre of Expertise en Centrum voor Innovatief Vakmanschap naar Zeeland en steun voor de realisatie van een testlocatie voor energie uit water in de Grevelingen.

Duurzaam Nederland

Energieneutraal, klimaatbestendig en circulair zijn ook de pijlers van de gezamenlijke investeringsagenda van gemeenten, provincies en waterschappen voor een duurzaam Nederland. Wij vragen de rijksoverheid om zich met ons aan de aanpak van deze opgaven te committeren.

Contact: Henk de Vlaming, lobbyist • 06 - 28 90 40 63 • hd.de.vlaming@zeeland.nl

ZEELAND

LAND IN ZEE

IPO, VNG en UvW hebben een lobbydossier gemaakt waarin gezamenlijke thema's zijn benoemd. Hoe Zeeland daaraan bijdraagt leest u hier.

Kenniseconomie 'Bring in de Delta's'

Delta's vergroten innovatiekracht van Nederland

Onderwijs dat onderscheidend én excellent is, versterkt de economie. Alfa's, bèta's en gamma's kunnen overal in Nederland terecht. Delta's studeren en werken in het living lab Zeeland.

Aansluiting bij het bedrijfsleven

Water en Energie zijn topsectoren van de Nederlandse economie, daar blinken het bedrijfsleven en de onderzoekscentra wereldwijd in uit. In Zeeland zorgen we ervoor dat onderzoek en onderwijs aansluiten op de vraag van het bedrijfsleven. Met University College Roosevelt, HZ University of Applied Sciences en NIOZ/Wageningen Marine Research in Yerseke zet de mosselsector nieuwe onderzoeksprogramma's op. Studenten buigen zich over het zoet-zout water vraagstuk in het Volkerak-Zoommeer/Grevelingen en doen met bedrijven onderzoek naar energieopwekking in de Delta. In het Centrum Toptechniek in Terneuzen werken het VMBO, MBO en het bedrijfsleven samen. Voor Wind op Zee heeft de gehele onderwijskolom de krachten gebundeld.

Internationaal living lab

In Zeeland kunnen Delta's aan de slag met vraagstukken uit de Nationale Wetenschapsagenda rondom water, duurzame energie of de circulaire economie. In een Joint Research Lab verenigen instellingen en universiteiten uit Nederland en Vlaanderen hun kennis en voeren meerjarige researchprogramma's met bedrijven uit. Daarmee groeit Zeeland uit tot een internationaal living lab. Want of het nu gaat om deltatechnologie of het halen van energie uit wind én water; in Zeeland studeer je tussen de schoolvoorbeelden. De kennis die je er opdoet, kun je direct toepassen in tal van bedrijven. In de zomer van 2018 kunnen studenten met de nieuwe opleidingen aan de slag. Op termijn kan deze ontwikkeling uitgroeien tot een Bèta college.

Nederland in Balans

Met de andere krimpregio's Friesland, Groningen, Limburg en Gelderland pleit Zeeland voor het in balans brengen van Nederland. Waar in het stedelijk gebied het gebrek aan ruimte steeds nijpender wordt, ontstaat ruimte op overzienbare afstand van de stad. Door gebruik te gaan maken van die ruimte kunnen leefbaarheid, economie en arbeidsmarkt daar een extra impuls krijgen. Commitment vanuit het Rijk en de provincies op het programma 'Nederland in Balans' is van groot belang voor het ontstaan van nieuwe en positieve ontwikkelingen in genoemde provincies.

Wat doet Zeeland

Zeeland investeert in opleidingen die passen bij de kracht van de provincie. We richten ons vooral op die sectoren die hun oorsprong en voorsprong te danken hebben aan het water dat Zeeland omringt: havens & logistiek, energie & water, agro & food, zorg & toerisme: 'Bring in de Delta's!'

Wat vragen we van het Rijk

Regionalisering, aansluiten bij de kracht van de regio, is één van de speerpunten van het Rijk. Voor zowel het Rijk als Zeeland zijn doorlopende leerlijnen - van voortgezet onderwijs tot wetenschappelijk onderwijs - prioriteit. In Zeeland wordt door overheid en bedrijfsleven al geld vrijgemaakt om de kansen van de regio te verzilveren. Wij vragen van u keuzes, denkkracht en financiële ondersteuning om deze ontwikkeling te versterken en daarmee de innovatiekracht van Nederland te vergroten.

Duurzaam Nederland

Kennisontwikkeling en innovatie zijn het fundament onder een duurzaam Nederland, de investeringsagenda van gemeenten, provincies en waterschappen. Wij vragen de rijksoverheid om zich met ons aan de aanpak van deze opgaven te committeren.

Contact: Henk de Vlaming, lobbyist • 06 - 28 90 40 63 • hd.de.vlaming@zeeland.nl

ZEELAND

LAND IN ZEE

IPO, VNG en UvW hebben een lobbydossier gemaakt waarin gezamenlijke thema's zijn benoemd. Hoe Zeeland daaraan bijdraagt leest u hier.

Investeringsmogelijkheden

Rem op investeringen in Zeeuwse economie

Kerncentrale

Waar andere gemeenten/provincies hun energiebedrijven in het verleden hebben verkocht, was dat voor Zeeland geen optie. Het Zeeuwse energiebedrijf DELTA omvat de enige werkende kerncentrale in Nederland, die op grond van landelijke regelgeving niet verkocht mag worden aan buitenlandse partijen. En hoewel kernenergie nog steeds één van de goedkoopste (en CO²-vrije) manieren van energieopwekking is, betekent de huidige situatie op de energiemarkt dat permanent verlies wordt geleden op de energieproductie. Als gevolg van de splitsingswet moeten alle gezonde onderdelen van DELTA worden verkocht. De opbrengst komt echter niet ten goede aan de aandeelhouders (gemeenten/provincies), maar moet in reserve blijven voor de dekking van verliezen en de bekostiging van de ontmanteling na 2033. De ontmanteling is een rijksverantwoordelijkheid.

Wat vragen we van het Rijk

Wij vragen u om in overleg met de aandeelhouders tot zodanige afspraken te komen, dat vanuit dat energiebedrijf weer bijgedragen kan worden aan investeringen in de Zeeuwse samenleving en economie.

Thermphos

Nog steeds bestaat het beeld dat Thermphos een willekeurig faillissement van een willekeurige fabriek in Zeeland is. De werkelijkheid is anders. In december 2016 legde de rechtbank Zeeland-West-Brabant een rechtstreeks verband tussen de dumpingpraktijken van de Kazachse fosforproducent Kazphosphate en het faillissement van Thermphos, de enige fosforfabriek in Europa.

Nederlandse en Europese regelgeving staan oplossingen die elders in de wereld worden toegepast voor het ontmantelen van fosforfabrieken niet toe. Daarom moet nu wereldwijd voor het eerst een methode worden ontwikkeld om een terrein forforvrij te maken, dat met hoge kosten en veel vertragingen gepaard gaat.

De rekening voor het saneren van het terrein ligt nu volledig bij de Provincie Zeeland en bij het overheidsbedrijf Zeeland Seaports en daarmee bij de Zeeuwse gemeenschap. Alleen al de beheerskosten, die de Provincie vanwege de veiligheid voor haar rekening neemt, bedragen € 8,5 miljoen per jaar. Voor Zeeland is dat vrijwel gelijk aan de jaarlijkse investeringsruimte voor economische prioriteiten die is vrijgemaakt door basistaken, zoals wegenbeheer, op het minimumniveau uit te voeren.

Wat vragen we van het Rijk

Wij vragen van u om de materie van Thermphos opnieuw in Brussel aan te kaarten en de Europese Commissie haar verantwoordelijkheid te laten nemen in deze kwestie en te voorkomen dat alle Zeeuwse investeringsruimte door dit faillissement wordt opgeslokt.

Contact: Henk de Vlaming, lobbyist • 06 - 28 90 40 63 • hd.de.vlaming@zeeland.nl

ZEELAND

LAND IN ZEE

Zuidwestelijke Delta

Oplossingen die zee én land laten gedijen

Zeeland heeft een kustlijn van 650 km. Het land ligt hier in zee! Deze bijzondere ligging in de Zuidwestelijke Delta brengt ons veel goeds en blijft ons uitdagen. Water en de daarmee samenhangende dynamiek vormde voor veel sectoren en bedrijven een ontstaansgrond of reden van vestiging.

Van oudsher hebben we ons tegen de zee beschermd, onder andere door de Deltawerken. Door deze Deltawerken is het land veilig gesteld en heeft Nederland een toppositie verworven als het gaat om kennisontwikkeling en uitvoering van innovatieve kustverdediging, het omgaan met zandhonger et cetera. Onder andere als gevolg van de klimaatontwikkeling moeten we op nationaal en regionaal niveau alert blijven op onze waterveiligheid.

Maar deze kunstmatige ingrepen hebben ook schaduwzijden. De estuarine dynamiek is in een aantal voorheen open wateren verdwenen, met alle gevolgen van dien. Herstelmaatregelen zijn hard nodig om de kansen te kunnen verzilveren die kwalitatief goed water ons biedt. Zo kan herstel worden ingezet door terugbrengen van beperkt getij in de Grevelingen, door herstel van beperkt getij en het terug verzouten van Volkerak en Zoommeer, en door aanleg van een alternatieve zoetwatervoorziening naar die landbouwgebieden die niet over een eigen natuurlijke zoetwateraanvoer beschikken.

Deze herstelmaatregelen bieden kansen voor onder andere:

- Economische ontwikkeling (visserij, recreatie, gebieds- en stadsontwikkeling)
- Leveringszekerheid van kwalitatief goed landbouwwater
- Herstel van de estuariene dynamiek en natuur
- Energieopwekking met beperkt getij
- Kennisontwikkeling op gebied van innovatieve kustverdediging, opvang, opslag en hergebruik van zoet water, zilte teelten

Wat doet de Zuidwestelijke Delta

In de Zuidwestelijke Delta komen verantwoordelijkheden en taken van Rijk en regio samen. Krachtenbundeling is een voorwaarde om te kunnen investeren in oplossingen die, naast de zee, ook het land laten gedijen.

Wat vragen we van het Rijk

Van het Rijk vragen we herstel van de bestuurlijke besluitvormingsdynamiek om de kansen die er nu liggen te verzilveren zodat een economisch vitale, ecologisch veerkrachtige en klimaatbestendige Delta voor de toekomst kan worden gerealiseerd en geborgd.

Duurzaam Nederland

Energieneutraal, klimaatbestendig en circulair zijn ook de pijlers van de gezamenlijke investeringsagenda van gemeenten, provincies en waterschappen voor een duurzaam Nederland. Wij vragen de rijksoverheid om zich met ons aan de aanpak van deze opgaven te committeren.

Contact: Henk de Vlaming, lobbyist • 06 - 28 90 40 63 • hd.de.vlaming@zeeland.nl

IPO, VNG en UvW hebben een lobbydossier gemaakt waarin gezamenlijke thema's zijn benoemd. Hoe Zeeland daaraan bijdraagt leest u hier.

ZEELAND

LAND IN ZEE